

ชาติพันธุ์นิยมในการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับประเทศลาวในหนังสือพิมพ์ไทย

นางสาวจิตรารมย์ วันสพงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการหนังสือพิมพ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-743-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 17095797

RACISM IN THE PRESENTATION OF LAOS IN THAI NEWSPAPERS

Miss Chitraporn Vanaspong

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-743-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ชาติพันธุ์นิยมในการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับประเทศลาวในหนังสือพิมพ์ไทย :

โดย : นางสาวจิตรารณณ์ วนัสพงษ์

ภาควิชา : การหนังสือพิมพ์

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

Santi Suvorn

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสูวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Sritrakul

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุเร)

Duangkarn

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

Sattay

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสถียร เขยประทับ)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จิตรารักษ์ วันสงศ์ : ชาติพันธุ์นิยมในการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับประเทศลาวในหนังสือพิมพ์ไทย (RACISM IN THE PRESENTATION OF LAOS IN THAI NEWSPAPERS)
อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ, 222 หน้า. ISBN 974-633-743-2

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดชาติพันธุ์นิยมที่สะท้อนอยู่ในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไทย โดยใช้ภาพลักษณ์ของประเทศลาวและชาวลาวเป็นกรณีศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบภาพลักษณ์และแบบฉบับของประเทศลาวและชาวลาวในหนังสือพิมพ์ไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

การวิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งศึกษาจากตัวอย่างหนังสือพิมพ์ไทยในรอบ 10 ปี คือ ไทยรัฐและสยามรัฐ

ผลการวิจัยพบว่า ปริมาณการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศลาวนั้น ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ด้านความสัมพันธ์ไทย-ลาว ปีที่มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับลาวมากที่สุดคือปีพ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นปีที่เกิดเหตุการณ์สงครามพิพาทชายแดน รองลงมาคือปีพ.ศ. 2532 อันเป็นช่วงเวลาที่ยุทธภัยกับลาวฟื้นฟูความสัมพันธ์ และปีพ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นปีที่มีการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว

หนังสือพิมพ์ตัวอย่างทั้งสองฉบับ นำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นลบของลาวมากกว่าภาพลักษณ์ที่เป็นบวก คือ เสนอภาพลักษณ์ที่เป็นลบถึงร้อยละ 66.54 และเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวก 33.46 โดยในช่วงปีพ.ศ. 2528-2532 ภาพลักษณ์ด้านลบปรากฏน้อยกว่าภาพลักษณ์ด้านบวก ส่วนพ.ศ. 2533 - 2537 ภาพลักษณ์ของลาวจะเป็นบวกมากกว่าลบ

จากการวิเคราะห์ พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอภาพลักษณ์ของลาวในหนังสือพิมพ์ไทยให้เป็นบวกมากขึ้นคือ สถานการณ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยและลาว แต่ภาพลักษณ์ลบบางอย่างก็ถูกหนังสือพิมพ์ไทยตอกย้ำอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแนวความคิดชาติพันธุ์นิยมก็มีอิทธิพลต่อการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับประเทศลาวในหนังสือพิมพ์ไทย โดยมีแนวความคิดชาตินิยมสะท้อนออกมาในเนื้อข่าวเป็นบางช่วง และสนับสนุนแนวความคิดชาติพันธุ์นิยมในการสร้างภาพลักษณ์ที่เป็นลบให้กับประเทศลาว

ภาควิชา การหนังสือพิมพ์
สาขาวิชา การหนังสือพิมพ์
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต จิรากรักษ์ วันสงศ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดวงกมล ชาติประเสริฐ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C550025 : MAJOR JOURNALISM
KEY WORD: RACISM/LAOS/IMAGE/NEWSPAPER

CHITRAPORN VANASPONG : RACISM IN THE PRESENTATION OF LAOS IN THAI
NEWSPAPERS. THESIS ADVISER : DUANGKAMOL CHATPRASERT,
PH.D. 222 pp. ISBN 974-633-743-2

This research was performed for two reasons : 1. to study the concept of racism reflected in the content of Thai newspapers by concentrating on the presentation of Laos. 2. to compare the trace the images and stereotypes of Laos in Thai newspaper in the last decade.

This research used qualitative methods, which include content analysis of the samples of Thai newspapers, Thairath and Siamrath, during the past ten years.

The researcher find that the quantity of presentation of news about Laos depends on events of Thai-Laos relationship. Sampled newspapers present news about Laos most in the year of 1988, during which Thailand and Laos had the controversy that led to a war over the border, followed by the year of 1989. Thai press also presents news about Laos most because, at that time, Thailand and Laos tried to reconstruct a good relationship between the two countries, and also in the year of 1994 when the friendship bridge has been finished.

The sample also present the negative images of Laos more than positive ones. Negative images amount to 66.54 per cent while positive images total only 33.46 per cent. In 1985-1989, negative images were presented less than positive ones while in 1990-1994, images of Laos were more positive than negative.

The analysis shows that Thai-Laos relationship has an influence on the changes in image presentation of Laos in Thai newspapers. However, some negative images are reflected in newspapers constantly. This indicates that racism might also have an influence on Thai newspapers in presenting news about Laos. Nationalism is reflected some times in the content analysis, which supports racism in presenting the negative images of Laos in Thai newspapers.

ภาควิชา..... การหนังสือพิมพ์.....

ลายมือชื่อนิสิต..... วิชากรณ วัฒนพร.....

สาขาวิชา..... การหนังสือพิมพ์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อภิรักษ์ ชาติพงษ์.....

ปีการศึกษา..... 2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
3 ระเบียบวิธีวิจัย	59
4 ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับลาวในหนังสือพิมพ์ไทย	70
ปริมาณและรูปแบบในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับลาว	70
ประเภทและประเด็นข่าวเกี่ยวกับลาว	75
พาดหัวและหัวเรื่องของข่าวเกี่ยวกับลาว	87
แหล่งข่าวเกี่ยวกับลาว	99
5 วิเคราะห์ภาพลักษณ์ของลาวในหนังสือพิมพ์ไทย	114
6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	150
ภาพลักษณ์ของลาวในหนังสือพิมพ์ไทย	151
ทดสอบสมมติฐาน	170
ข้อเสนอแนะ	173
รายการอ้างอิง	174
ภาคผนวก	178
ประวัติผู้เขียน	222

สารบัญตาราง

3.1	การสมัตัวอย่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐ	61
4.1	จำนวนชิ้นงานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลาวจากเนกตามปีพ.ศ.	71
4.2	รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับลาว	73
4.3	ตำแหน่งชิ้นงานที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับลาวจากเนกตามปีพ.ศ.	74
4.4	ประเภทของข่าว เปรียบเทียบระหว่างไทยรัฐและสยามรัฐ	76
4.5	ลำดับความสำคัญประเภทของข่าวเกี่ยวกับลาว	78
4.6	ประเภทของข่าวเปรียบเทียบระหว่างปี 2528-2532 และ 2533-2537	79
4.7	ประเด็นข่าวเกี่ยวกับลาวที่หนังสือพิมพ์ไทยให้ความสนใจเป็นอันดับต้น	81
4.8	ประเด็นข่าวเกี่ยวกับลาว เปรียบเทียบระหว่างไทยรัฐและสยามรัฐ	82
4.9	ประเด็นข่าวเกี่ยวกับลาวเปรียบเทียบระหว่างปี 2528-2532 และ 2533-2537	83
4.10	ขนาดของพาดหัวและหัวเรื่องของข่าวที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับลาว	89
4.11	ลำดับของคำที่ปรากฏบ่อยที่สุดในพาดหัวและหัวเรื่อง	91
4.12	เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของลาวและไทยในพาดหัว	94
4.13	เปรียบเทียบจำนวนแหล่งข่าวคนไทย คนลาว และชาวต่างชาติในข่าว	101
4.14	เปรียบเทียบจำนวนแหล่งข่าวระหว่างปี 2528-2532 และ 2533-2537	102
4.15	เปรียบเทียบน้ำหนักการอ้างแหล่งข่าวในหนังสือพิมพ์ไทย	103
4.16	สภาพภาพของแหล่งข่าวชาวไทย	104
4.17	สภาพภาพของแหล่งข่าวชาวลาว	106
4.18	สภาพภาพของแหล่งข่าว เปรียบเทียบระหว่างปี 2528-2532 และ 2533-2537	107
4.19	ประเด็นข่าวจากแหล่งข่าวชาวลาวในหนังสือพิมพ์ไทย	109
5.1	เปรียบเทียบภาพลักษณ์บวกและลบของลาวในหนังสือพิมพ์ไทย	115
5.2	เปรียบเทียบภาพลักษณ์บวกและลบของลาวในปี 2528-2532 และ 2533-2537	116
5.3	เปรียบเทียบภาพลักษณ์บวกและลบของลาวในประเทศไทย	118
5.4	ภาพลักษณ์ของลาวที่ปรากฏมากที่สุด 10 อันดับแรก	120
5.5	เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของลาวในปี 2528-2532 และ 2533-2537	122
5.6	ภาพลักษณ์ของลาว 10 อันดับ เปรียบเทียบระหว่างปี 2528-2532 และ 2533-2537	125
5.7	สมุณานามของลาวในหนังสือพิมพ์ไทย	127